

ELS ÀRABS ABANS DE L'ISLAM

Per comprendre el naixement de l'islam cal entendre el context històric i geogràfic en què apareix la nova religió. Situada a l'Àsia sud-oriental, entre el mar Roig i el golf Pèrsic, la Península Àrabica és una plana amb moltes zones de desert i estepa. El clima és en general tòrrid i, en conseqüència, el poc terreny que es pot conrear és summament àrid.

Fins al segle VI després de Crist, la península àrabica tenia un paper polític i geogràfic molt secundari. Entre els pobles antics desterrar algú al desert era un càstig greu que els perses especialment imposaven als delinqüents quan no els volien executar: la sola dificultat de sobreviure al desert era considerada ja prou pena. De fet, els beduïns i els nòmades eren vistos tant a Egipte com a Pèrsia amb especial suspicàcia per la població sedentària. Els nòmades eren uns guerrers terribles i posseïen una gran consciència de clan. L'any 525 els etiòps van conquerir el regne del Iemen i això va originar un llarg període de guerres a l'àrea, que va canviar la situació política i social, va convertir les tropes beduïnes del desert en imprescindibles i provocà també moviments migratoris importants: jueus de l'actual Iraq s'establiren a Medina i cristians de diverses branques acudiren també a diverses petites ciutats de l'àrea portant amb ells creences monoteïstes que canviaren a poc a poc la mentalitat politeïsta dels beduïns.

Al segle VII, quan comença la predicació de Muhammad, «el digne d'elogi», que en català s'acostuma a anomenar Mahoma, (570-632), la península àrabica era un espai d'enfrontament entre dos grans imperis: el Bizantí que volia entrar a l'oceà Índic a través del mar Roig i el Sasànida (persa) del sud, amb rutes comercials que partien del golf Pèrsic. Això explica en bona part que l'islam reclami una cultura de pau i que sigui una religió d'alt component nacionalista. La unitat política del món àrab era el clan (família extensa) i la tribu (unió de clans). El clan estava dirigit per un ancià, el "xeic" i obligava a una gran solidaritat entre els seus membres, basada sovint en una política matrimonial molt controlada. En cas de conflictes el "xeic" era també l'autoritat inapel·lable.

Abans de l'aparició de Mahoma ja existia un culte religiós important a La Meca: la divinitat més important era Hubal, que compartia panteó amb tres divinitats femenines: al-Uzzà, al-L't i al-Mant. També estava molt desenvolupat el culte als astres, en particular a Venus i la Lluna, però també a Júpiter, Sírius, Mercuri... que des del cel orienten el camí de les caravanes del desert. També el culte a la Kaba (la pedra negra de La Meca) tenia un gran desenvolupament. Tots aquests elements seran

revisats i, en bona manera integrats, en la predicació de Mahoma que reivindica un monoteisme absolut sota la fórmula: *No hi ha més Déu que Alà i Mahoma és el seu profeta*. L'islam unificà i estimulà els elements fins aleshores dividits de la societat àrab: va crear un Estat on mai no n'hi havia hagut anteriorment: en l'Alcorà se sintetitzen elements religiosos i elements jurídics. Aquesta síntesi d'elements religiosos i polítics en el llibre sagrat és fonamental per entendre l'èxit de la predicació de Mahoma. Però també cal entendre el món àrab preislàmic per tal de comprendre la gran importància que hi continua tenint l'element tribal i la complexa relació entre la tradició i la modernitat que sempre s'ha establert al nucli mateix de la religió islàmica. Precisament en la mesura que els elements jurídics són d'origen sagrat (i per tant immutables), la separació entre l'element sagrat i el profà és molt més difícil en l'islam que en la tradició cristiana.